

Kort geheugen

TOM NIEROP

FOTO: SIMONE VAN ES

Het zijn bewogen tijden, en de Kerst nadert ook nog. Toch allereerst een opmerking over het accountantsberoep. Want het alleropmerkelijkste aan de veelbesproken verkiezing van de Grootste Nederlander is natuurlijk dat op de groslijst van honderd kandidaten geen enkele accountant prijkte. Wel DJ Tiësto, Monique van de Ven, Joop Zoetemelk, Mies Bouwman en Wubbo Ockels, maar geen accountant. Een trieste zaak, die te denken geeft. Verder wijst de verkiezing van Pim Fortuyn tot grootste Nederlander aller tijden - of bijna grootste, de KRO heeft het er maar moeilijk mee - echter vooral op het gebrek aan historisch besef van veel Nederlanders. Ondanks zijn onmiskenbaar grote politieke betekenis, gaat het immers wat ver om Fortuyn op zo'n 'aller tijden'-lijst pardoes boven historische coryfeeën als Desiderius Erasmus, Rembrandt van Rijn en - staat u mij toe - Johan Cruijff te plaatsen. Dat kan alleen worden verklaard uit het korte geheugen van mensen.

De nasleep van de moord op Theo van Gogh biedt er ook fraaie staaltjes van. Allerlei politici buiten nu over elkaar heen om hun verontwaardigde zegje te doen over de kwaliteit van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst. Naar aanleiding van een rapport vallen er harde woorden over de 'complexe aansturing' (zucht ...) van de dienst en de onduidelijke gezagsstructuur. Ongetwijfeld zeer terecht en erg belangrijk. Maar dezelfde politici zwijgen wijselijk over het feit dat dezelfde dienst, toen nog BVD geheten, al begin jaren negentig in zijn jaarverslagen waarschuwde voor het oprukkende gevaar van moslimfundamentalisme. Met - ik heb editie 1991 er nog eens op nageslagen - concrete voorbeelden van groepen en groepjes die in de gaten werden gehouden.

Veel politici deden dat af als 'Bromsnor ziet spoken'-achtige uitglijdertjes of veegden het als 'stigmatiserend' resoluut van tafel, ook al waarschuwde toenmalig NAVO-voorman Willy Claes eveneens al vroeg voor dit gevaar. De recente arrestatiegolf bewijst dat de dienst wel degelijk over bruikbare informatie beschikt(e). Er werd gewoon te weinig mee gedaan. Geheugens zijn kort. Helaas. Gelukkig zijn er jaarverslagen.

Kort geheugen doet zich op allerlei fronten voor. Automerk Lexus adverteert in radiospots onder meer met het '*luxury* ceo-pakket' dat de koper of (waarschijnlijker) leaser bij zijn nieuwe modelletje kan nemen, compleet met 'lichtmetalen velgen'. Het reclamebureau acht de recent zo rigoureuze ontsokkelde kaste der ceo's blijkbaar alweer voldoende 'sexy', bewonderd en onbesproken om als rolmodel te dienen.

De boekhoudschandalen lijken alweer zo ver weg dat accountantskantoor Mazars nu in radiospots onbekommerd adverteert met de accountant die 'meedenkt', 'kansen ziet' en 'onverwachte oplossingen'. Aan de goede bedoelingen achter deze boodschap hoeft niet meteen te worden getwijfeld en natuurlijk is werken in het midden- en kleinbedrijf iets anders dan het controleren van beursgenoteerde ondernemingen. Maar ik weet toch zeker dat het als uitsmijter gebrachte reclamemotto 'de inventieve accountant' - het verschil met 'creatief' is slechts klein - twee jaar geleden volstrekt ondenkbaar zou zijn geweest. Ik ben van nature een optimist, dus ga ervan uit dat alles gewoon goed komt. In de accountancy en misschien ook wel daarbuiten. Maar dat korte geheugen blijft een probleem. Daarom zijn jaarverslagen zo handig.